

Morgenskiftet går mot slutten. Helge Stølen Reiestad vet ikke at norsk stål skal ødelegge livet hans denne dagen og at svensk titan skal gi ham et nytt.

Med titan i beinet

Sjur O. Anda | tekst og foto

ARBEIDSULYKKE: 7. mars 1990. Helge Stølen Reiestad får et åtte tonn tungt rør over beinet. Heldigvis ligger det en tykk kjetting rundt røret, som hindrer at foten kappes helt av. En ambulanse kjører ham i illfart til Sentralsykehuset i Stavanger.

DET SISTE Stølen Reiestad husker før han blir beinløs, er at sykepleierne skjærer av ham buksene på vei til røntgen. Da han kommer til seg selv, har legene amputert beinet noen centimeter under kneet. Skadene var så omfattende at foten ikke gikk å redde. Dessverre viser det seg at dette ikke er nok. Foten angripes av koldbrann. I november 1990 må han atter en gang legge seg under saken. Etter denne operasjonen gjenstår kun 13 centimeter av venstrebeinet.

» Dersom jeg hadde fått vite om dette tidligere, kunne jeg hatt mange år med en mye bedre livskvalitet.

Helge Stølen Reiestad

plass med. Og så kunne en alltid overraske noen på fest, med å snu beinet opp ned, sier Stølen Reiestad med et saktmodig smil.

DE GODE TURENE i fjellet og det praktiske arbeidet med huset ble det ikke så mye av. 10-20 meter var alt han kunne gå uten krykker, forutsatt at underlaget var godt.

Vi møter ham i huset på Varhaug. Han inviterer oss inn, byr på en kopp kaffe. Nå er det bare en lett halting som røper at han ikke har samme førlighet som andre.

Håpet om et bedre liv ble vekket i 2000. Helges mamma leste om svenske kirurger som opererte inn titanbolter i beinet på amputerte. Denne bolten ble brukt som forankring til en ny og forbedret protese. Helge så en mulighet for å få et bedre liv, og tok kontakt med helsevesenet. Etter en lang utredningsprosess i Stavanger og Bergen ble Varhaugmannen innvilget behandlingen.

– Jeg fikk godkjent implantatet under tvil. Skulle det være noe å tvile på? Særlig når jeg ser hvor mye bedre jeg har blitt, sier Stølen Reiestad.

I MARS 2002 startet behandlingen på Sahlgrenska universitetssykehus i Göteborg. Første steg var å sette inn en 19 millimeter tykk titanbolt åtte centimeter inn

Titanbolt

HISTORIE: Teknikken ble utviklet av Rickard Brånemark i Göteborg. Den har mange likheter med bruken av titan-skruer for å forankre nye tenner (utviklet av Rickards far, Per-Ingvar Brånemark).

FORBEDRING: Amputerte opplever at de går bedre, at protesen sitter godt og reduserte problemer med slitasje mot huden.

FORANKRING: En titanbolt opereres inn direkte i skjelettet. På denne settes en bolt som blir forankringspunktet for protesen. Med et enkelt håndgrep monteres protesen av og på.

I SVERIGE: Brånemarks firma Integrum er de eneste som utfører denne behandlingen.

i lårbeinet. Legene sydde igjen såret. Metallet skulle få feste seg skikkelig i skjelettet. Ett og et halvt år senere tok kirurgene bolten gjennom huden, og satte på en protese.

– Da den ble montert, følte det som en del av meg. Jeg kunne nesten kjenne rørene da noen rørte disse. Sannsynligvis kommer dette av overfølsomme nervetråder, og at protesen er forankret i skjelettet. Nå kjenner jeg ingenting, smiler Stølen Reiestad.

Opptreningen etter operasjonen var tøff. Beinet måtte bli vant med belastningen.

– Det var en tålmodighetsprøve. Jeg begynte med en belastning på fem kilo.

I løpet av 11 uker økte han til 30 kilo. Etter hvert fikk han gåtrening med fysioterapeut.

NÅ KAN HAN atter igjen gå over stikk og stein. Lengre turer, og til og med dans kan han gjenoppta.

– Å kunne arbeide med to hender var også en stor forskjell. Før måtte den ene brukes på krykken. Nå får jeg mye gjort i huset, sier Stølen Reiestad.

Han var den femte nordmannen som fikk ny protese med denne teknikken. Nå er de 11, men Helge er sikker på at det er mange flere som hadde fått mye bedre livskvalitet, om de også fikk sjansen.

– Det er lite kunnskap om titanboltene i Norge. Dersom jeg hadde fått vite om dette tidligere, kunne jeg hatt mange år med en mye bedre livskvalitet, sier Stølen Reiestad, som gjerne hjelper andre i samme situasjon: – Det er bare å ta kontakt, dersom det er noen som lur på noe, så skal jeg svare så godt jeg kan.

PROTESE: Helge Stølen Reiestad er vel smidigere enn de fleste.

AV TITAN: I titanrøret sitter en bolt som er feste til protesen.

NYTT LIV: Etter operasjonen kan krykkene bli stående.